

Pe pošti prejemani:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta " 13 " — " —
četrt " 6 " 50 "
mesec " 2 " 20 "

V upravnistvu prejemani:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta " 10 " — " —
četrt " 5 " — " —
mesec " 1 " 70 "

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserats
sprejema upravništvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, L., 17.

Izhaja vsak dan, izveniši
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 228.

V Ljubljani, v petek 5. oktobra 1900.

Letnik XXVIII.

Potreba znižanja pristojbin pri prenosu premoženja.

S cesarsko naredbo z dne 16. avg. 1899 št. 158 drž. zak. so bila izdana glede pristojbin pri prenosu nepremičnega premoženja nova določila, ki stopijo na mesto dosedanjih zakonitih določil in se temeljna določila v tarifni postavki 106 pristojbinske tarife povsem opuste. Ta določila pomenijo za mestno hišno posest težavno breme. Nove pristojbine znašajo pri prenosih in prodajah med nesorodniki pri vrednosti 5000 gl. 3%, od 5000 do 20.000 gl. 3½%, nad 20.000 gl. celo 4%.

Prejšnje prenosne pristojbine so znašale: ako se je premoženje posedovalo manj nego 2 leti, 1% in 25% pridatka; ako se je premoženje posedovalo manj nego 4 leta, 1½% in 25% pridatka; ako se je premoženje posedovalo manj nego 6 let, 2% in 25% pridatka; ako se je premoženje posedovalo manj nego 8 let, 2½% in 25% pridatka; ako se je premoženje posedovalo manj nego 10 let, 3% in 25% pridatka.

Hiša v mestu reprezentuje pa povprečno nad 20.000 gl. vrednosti, torej bi bila malokatera hiša v mestu deležna te polajšave, nižje prodaje se dobe le na deželi. Kako velika je obremenitev med premičnim in nepremičnim kapitalom hišnemu posestvu, naj bode razvidno iz sledečega. Navadno se postavlja donesek vrednostnega papirja v isto vrsto z dohodkom hiše, kar se tiče obrestovanja. Le ta razloček je med obema vrednostima, da donša vrednostni papir gotovo svoje obresti, dočim je hišni dohodek odvisen od stanujočih strank in slučajnih elementarnih nezgod, kakor smo to videli žalibog v Ljubljani l. 1895. Posestnik vrednostnih papirjev nima pri oskrbovanju svojega premoženja uobenhaj skrbij, dočim uprava količkaj velike hiše provzroča dandanes že velike skrbi. Vrh tega je posestvo tako obdačeno, da je obrestovanje od leta do leta težje, ne glede na dolžnosti, ki jih mora posestnik izvrševati radi tako mnogih zakon-

skih določil. In sedaj obdačenje! Ne le, da mora hišni posestnik v primeri z drugimi davkoplačevalci plačevati največje davke, je tako občutno prizadet tudi tedaj, ako prenese ali proda svojo hišo. Kapitalist, ki proda n. pr. vrednostnih papirjev za 5000 gl. plača od 5000 gl. samo 20 kr. efektnega davka, hišni posestnik pa, ki proda hišo in dobi zanj 5000 gl., plača 150 gl. In vendar reprezentuje prav za prav hiša prav isto vrednost, kakor vrednostni papirji, oboje služi v to, da živi posestnik od dohodkov kapitala. Razlika je le v tem, da tiči denar v enem slučaju v zidovju, v drugem pa — v tisknem papirju. Prebitek obeh je naposled v gotovem denarju; kajak torej ta velikanski razloček pri prodaji!

S tem neprestanim obrestovanjem se slednjič prodajna vrednost hiš zmanjša, da, previsoke pristojbine pri prodajah hiš bodo poučile kapitaliste, da je mnogo koristnejše, ako nalože svoj denar v vrednostne efekte, kjer se plača pri prodaji le minimalni efektni davek (20 kr. pri 5000 gl.), nego da bi ga naložili v hiše; in tako se bode vedno manj popraševalo po hišah, pri čemur bodo cene hiš še globokeje padale.

Omenjati ni treba še posebej, da bodo trpele tudi vse vrste obrta, ako bode zidanje hiš pojenjevalo.

Ta odredba z dne 16. avgusta 1899 se zdi na prvi pogled, da bi hotela malim zemljakom in hišnim posestnikom nekoliko pomoči s tem, da se večjim posestnikom pristojbina za toliko poviša, da bi ona polajšava ne zmanjšala državnih dohodkov; po tem principu se hoče menda siromašnejšim prizanašati in pridobiti si njihove simpatije. A v resnici tega ni; kajti pristojbine malega posestva so donesle državi razmerno tako malo dohodkov, da bi majhna olajšava ne pomenjala nobene izdatke za državne dohodke, — med tem ko pomenja povišanje pristojbin pri večjih vrednostih toliko za naš fiskus, da dobi desetkrat toliko povrnjenega, kolikor je izgubil pri manjših posestnikih.

Poleg tega znaša popust pri prenosih premoženja med živečimi, če niso to osebe, ki uživajo polajšavo pri pristojbinah, pri vrednostih med 5000 gl. in 20.000 gl. 1½%, tako da znaša pristojbina pri taci ob-
jektih še skoro toliko, kakor poprej, ako je imel posestvo nad 8 let, — tako so torej tudi manjši posestniki na slabšem.

(Konec prih.)

Kvaritelji hrvat. zgodovine.

Pred nedavnim so začeli izhajati v Budimpešti zvezki znamenitega dela »Oesterreich Ungarn in Wort und Bild«, v katerih se opisuje Hrvatska. Zgodovinski del je prevzel prof. dr. Kršnjavi, ker se za to delo ni hotel odločiti noben drugi hrvatski zgodovinar iz poznatih razlogov. Redakcija vsega dela so si namreč pridržali Mažari, a vsi pisatelji morajo tako pisati, kakor oni hočejo. Vsi hrvatski domoljubni krogi so to ravnanje mažarskega odbora precej s početka obsodili ter zahtevali, da se za Hrvatsko dovoli posebni uredniški odbor.

To je bila gotovo pravična zahteva, na katero se pa Mažari niso ozrli, kajti oni so že poprej odločili, v kakšnem duhu mora biti Hrvatska opisana. Zlo je to, da morejo Mažari na Hrvatskem najti za vsako podjetje delavcev, ki so pripravi tudi proti svoji domovini uporabiti svoje sposobnosti. Tako se je dogodilo tudi v tem slučaju. Znano je, da dr. Kršnjavi ni zgodovinar, vsaj ni priznan do zdaj od nobene strani kot temeljit in vesten raziskovalec hrvatske zgodovine.

Ta predmet mu je gotovo bolj za zabavo, nego pa resnobno zanimanje. A ker je mož seveda tudi poznat kot pravi mažaron, so se mogli Mažari nanj zanašati, da jim bode pomagal v zgodovini pobijati sicer nepobitne resnice, ki stoje Mažarom na potu do njihove vsemogočnosti.

Hrvatski domoljubi so dr. Kršnjavija obsodili že zdavnej radi njegovega delovanja v političnem pogledu, a zdaj so se mu morali še odločneje upreti, ko je v omenjenem

delu prezrl vse hrvatske zgodovinarje stare in noveje dobe glede njihovih izjav kralju Kolomanu. Vsi hrvatski zgodovinarji trdijo na temelju nepobitnih zgodovinskih virov, da so Hrvati sprejeli ogerskega kralja za svojega le pod pogojem, da jim je potrdil vse njih pravice in da se je dal kronati s hrvatsko krono za hrvatskega kralja. Hrvatska je bila z Ogersko zedinjena le personalno.

Vse to trdi spletski zgodovinar Tomaž arciidjakon, ki je živel od l. 1200 do 1266. On je zapisal celo imena 12 zastopnikov hrvatskih rodov, ki so ta dogovor podpisali. Ta dogodek je v hrvatske zgodovini tako jasan, da o njem noben pošten zgodovinar ne dvomi.

In vendar ga dr. Kršnjavi ni priznal, nego se je izjavil o njem, da je vendar v kljub vsem jasnim virom še marsikaj nedokazanega. Kaj ni dokazanega, se seveda ne pove, ker resnica se vendar ne da skriti; zato jo je zatajil in sicer na veliko škodo hrvatskega naroda pred zunanjim svetom. Nemško izdanje omenjenega dela se bode bralo tudi v zunanjem svetu, ki bode tudi še z naprej krivo podučeno o hrvatske zgodovini.

Tukaj je bilo mesto, da se popravi ona trditev mažarskih zgodovinarjev namreč o osvojenju Hrvatske po Kolomanu. Toda pisatelj dr. Kršnjavi ni imel toliko poguma, da brani zgodovinsko resnico, katero Mažari zanikujejo le iz sebičnih razlogov, da morejo pred svetom trditi, da je Hrvatska že zdavnej po ogerskem kralju osvojena pokrajina. Ko bi bilo v dr. Kršnjaviju le nekoliko učenjaškega ponosa, če tudi brez vsake domovinske ljubezni, ne bi bil mogel tega storiti, kar je storil, ter se tako ponižati pred dotičnim odborom, da si on kot učenjak (!) prisvaja njegove nazore v kljub jasnej resnici.

Toda Mažarom še ta popustljivost hrvatskega zgodovinarja (!) ni bila dovoljna, da se jim zadovolji v neomejenem šovinizmu. Oni so namreč v mažarskem izdanju

LISTEK.

Nikola Šubić - Zrinjski.

Glasbena tragedija v 3 dejanjih (8 slikah) napisal
Hugo Badalić, uglašil Iv. pl. Zajc.

(Konec.)

Izpregovoriti nam je še nekoliko o glasbi sami in o predstavi te opere na našem gledališču. S to opero si je pridobil skladatelj Zajc na Hrvatskem največjo popularnost, ker se je v njej približal s svojo glasbo najbolj hrvatskemu narodnemu značaju glasbe. Poleg njegove operete »Momeci na brodu« in »Boisijske vještice« je to najboljša Zajčeva opera. Dasiravno ni pisana v štilu Wagnerjevem, si je vendarle vzel skladatelj tega nekako za uzor z njegovimi tako zvanimi vodilnimi motivi. Kakor Wagner namreč ima tudi Zajc v tej operi nekeke motive, kateri se pri pojavu dotičnih oseb ponavljajo in nam tako rekoč naznanjajo njih nastop. Med te motive spada v prvi vrsti motiv iz ansambla »U boj, u boj«, kateri pogostoma prepleta glasbene točke v tej operi. Tako slišimo tudi precej v overturi, katera je zložena jako spretno iz važnejših opernih motivov, nekatere take vodilne motive, kateri se v operi večkrat ponavljajo.

V operi se sicer ne nahajajo velike

arije in ansamblu podrobno glasbeno izdelani, marveč imajo ti bolj fragmentaričen značaj. Vender pa se nahajajo v njej take točke, ki so, kakor se tako pravi, hvaležne za pevce. K takim pripada dvospev v prvem dejanju, med Juraničem in Jeleno, Zrinjeva romanca »Divno sjaje u božjeg sunca traku« v drugem dejanju in nežna pesmica »Cvati, cvati ružica«, katero poje Jelena v tretjem dejanju, v kateri je skladatelj krasno pogodil značaj narodnega napeva milotožnih jugoslovanskih pesmi. Od ansamblorv omenimo prisego hrvatskih junakov v tretji sliki prvega dejanja, potem karakteristično skladbo v začetku drugega dejanja (4. slika) s petjem in plesom in pa pri nas že dobro znani in popularni zbor »U boj, u boj«, v katerem sodelujejo razun zbora tudi Zrinjski s svojo soprogo Evo in Juranič, in s katerim zaključuje opera. Ta zbor je komponoval Zajc še na Dunaji že l. 1866. Ker se je kmalo po Hrvatskem udomačil, da so ga prepeval skoraj vsa pevstva društva, uporabil ga je pozneje Zajc, ko je zlagal opero Zrinjski, ter je ž njim zakončal opero.

V svoji instrumentaciji ima Zajc mnogo lepih in karakterističnih barv, s katerimi lepo slika duševna čustva in s katerimi ume doseči lepih efektov. V nekaterih mestih pa zaide s takimi efekti nekoliko predaleč, posebno tam, kjer predolgo, preobilno in brez

pretgrljava uporablja trompete in pozavne, tako da s tem pokvari dobri učinek.

Kar se tiče predstave te opere na našem gledališču, se mora priznati, da je bila v celoti jako dobra. Kdor je slišal g. Nollija l. 1876 v Zagrebu peti partijo Zrinjskega, katero je on tam tedaj kreiral, mu mora priznati, da jo je ta večer izvajal z istim dramatičnim ognjem in jo pel z enako metalnim glasom kakor tedaj.

V teku dolgih let ni njegovo grlo nič trpelo na sonornosti. Zanimivo je, da žive reprezentante treh glavnih ulog te opere, ki so jih tedaj v Zagrebu kreirali, sedaj v Ljubljani namreč g. Noll (Zrinjski), gospa Gerbičeva (Jelena) in g. Gerbić (Juranič). Gospica Nöemi, ki je pela ulogo Jelene, nam je jako ugajala, posebno pa v poslednjem dejanju v podzemeljskih prostorih, kjer je jako nežno in z lepim občutkom pela miloglasno pesmico »Cvati, cvati ružica« in odigrala vso sceno lepo premisljeno. Enako pohvalno moramo omeniti g. Olszewskega, ki je pel partijo Juraniča jako dostojno in pokazal, da zna s svojim lepim glasom dobro vladati.

Gospica Carneri (Eva) ni imela velike uloge. Rešila jo je pa jako častno in je s svojim dramatičnim petjem pripomogla k tisti veljavi, katera jej v operi pripada. Tenorist z jako lepim materijalom je gospod

Oszelski, ki je pel ulogo Mehmed Sokoloviča in žel z njo zavoljo svojega metalnega glasu mnogo pohvale. On kaže mnogo temperamenta, morda na nekaterih mestih neko liko preveč. Škoda, da semtertje nastavlja tone nekoliko preodprto. To pa je seveda stvar, katere se lahko odvadi in tedaj bo žel gotovo še večje priznanje, ker njegov krepki glas ga predstavlja za junaškega tenora in mu obeta sijajno bodočnost.

Basova uloga Sulejmana je bila v rokah g. Lötscha. Ta zahteva precej močan in obsežen glas. Zdelo se je, da ima pevec nekoliko treme ali pa se je čutil negotovega, v sled česar mu je bil glas nesiguren in zamračen, tako da ni prišel do prave veljave. Gotovo se to pri drugi predstavi zboljša. G. Polaška glas je jako simpatičen. Pel je ulogo Levija korektno in s pravim naglaševanjem. Kadar se ta pevec popolno udomači na odru, bo iz njega jako uporabljiva sila posebno za višje basovske partije. Manjši ulogi Alapiča in Ali Portuka sta povoljno rešila gg. Štamcar in Pavšek ml.

Zbor se je držal dobro, z malo izjemo ženskega zbora vil v tretjem dejanju, ki je na koncu distonoval, kar pa je krivda gledališkega delavskega oboja, ki je spustilo zagrinjalo prehitro doli, tako da zbor ni slišal orkestra. Vsa opera se je pela z izvrnim hrvatskim besedilom.

omenjenega dela popačili originalne listine omenjenega kralja Kolomana, samo da do-
žejo svojo trditev o osvojenju Hrvatske.
Takih listin je več, v katerih kralj omenja,
da se je dal kronati za hrvatskega kralja,
ali pa, da je postal gospodar na Hrvatskem,
ali da je zadobil kraljevino hrvatsko. V ma-
žarskem izdanju so taka mesta označena le,
da je državo osvojil, a v izvirnej listini je
dotični latinski izraz navlašč pokvarjeno ti-
skan, samo da čitatelja zaslepijo s svojo
trditvijo.

Tako hočejo Mažari v mažarskem iz-
danju omenjenega dela med Mažari razši-
riti lažljivo trditev med mažarskim narodom,
da je Hrvatska od nekdanj pokrajina ma-
žarska, kar je za Hrvatsko v današnjih okol-
nostih vrlo pomenljiva stvar; saj Mažari po
svojih časopisih že zdavnej trdijo, da ima
Hrvatska zahvaliti svojo autonomijo le ve-
likodušnosti mažarskih državnikov. In v
takih okolnostih se najde med Hrvati knji-
ževnik, ki s svojim pisanjem podpira raz-
širjanje krivih nazorov o prošlosti kralje-
vine hrvatske v delu, ki se bode razširilo
po celem državi. To je delo, ki se ne da na
noben način opravičiti, marveč se mora naj-
strože obsoditi s stališča znanosti in narod-
nega ponosa. To je pravo efijalstvo na knji-
ževnem polju.

Politični pregled.

V Ljubljani, 5. oktobra.

Južno-tirolsko vprašanje. Znani
odgovor ministerskega predsednika Körberja
na zahtevo južno-tirolskih poslancev je
umevno grozno zbedel italijanske avtono-
miste, ki tako neizmerno hrepene po samo-
stojnih laških Tirolah in ki bi se konečno
morda dale priklopiti celo blaženi Italiji. »Alto
Adige« piše o tej zadevi: Tega pomenljivega
poročila niti umeti ne moremo. Naši
poslanci so to že napovedali, kajti znano jim
je bilo stališče namestnika napram našim
zahtevam, znani so bili tudi vsi nasveti, ki
jih je stavil osrednji vladi. Toda vse to po-
stopanje ne bo zaprlo pot politiki, ki je
sedaj merodajna v deželi. Avtonomija je po-
treba, ki jo priznava tudi eden del Nemcev,
in vlada bo kmalu uvidela, s kakimi tež-
kočami se ji bo boriti, ako se ne bo hotela
sprijazniti s to zahtevo. Ni je sile na svetu,
ki bi mogla spraviti s sveta to misel, ki je
utemeljena že v naravi, in ni ga tridentskega
poslanca, ki bi dovolil, da se to vprašanje
odstavi z dnevnega reda. — Iz teh besed se
vidi, kako odločno zastopajo Lahi svojo
misel, in vladi bo res potreba izredne ener-
žije, da ohrani jedinstvo dežele.

Volilno gibanje na Dunaju. V
zadnjem času se je mnogo pisalo po dunaj-
skih listih o nekem razpore v dunajski kr-
ščansko-socialni stranki radi kandidature v
peti skupini. Posebno je razburjala javno

Občinstvo je bilo z gladko predstavo
jako zadovoljno ter je priznalo solistom
svojo pohvalo posebno na koncu posameznih
slik in dejanj z burnim potleskom. V imenu
Hrvatov pa se je podaril na koncu drugega
dejanja g. Nollju še v posebno priznanje
njegovih umetniških zaslug, ki si jih je za
to opero pridobil tudi v Zagrebu, krasen
lovorov venec s trobojnic.

Uprizoritev opere je bila dobra, po
vzgledu hrvatskega gledališča. Po našem
mnenju bi pa opera napravila še večji uč-
inek, ako bi se, namesto da zakončena opera
z živo podobo pred trdnjavo v Sigetu, na
primeren način predstavljala katastrofa, ka-
tera je zadela Siget, ko je vrgla Eva gorečo
bakljo v shrambo smodnika. To bi morda
ne delalo prevelikih težav. — Orkester, ka-
terege je pazljivo vodil g. kapelnik Benisek,
je izvršil povojno svojo nalogo ter s tem
mного pripomogel k lepemu celotnemu
uspehu opere.

Intendanca je poskrbela za dostojno
opravo opere ter je naročila za njo lepe
kostume v hrvatskem narodnem kroju. Škoda,
da nista imeli tudi solistice takih kostumov,
kateri bi bili v slogu z njima. Želimo, da
bi se intendanci njeni trud, ki ga je imela
z uprizoritvijo te opere, poplačal s tem, da
bi se taista udomačila pri nas, kakor na
hrvatskem gledališču in ostala stalno na
našem repertoaru.

mnenje kandidatura dosedanjega poslanca
Wedrala. Pravijo namreč, da je vodstvo
stranke pod predsedstvom dr. Luegerja iz-
občilo Wedrala od seje in postavilo mesto
njega kandidatom v tem, po Wedralu orga-
nizovanem okraju dosedanjega poslanca princa
Liechtensteina. Ob enem se zatrjuje, da
se je delavski voditelj Kunschak resno uprl
vodstvu in posebe dr. Luegerju v Wedralovi
zadevi. Posebno slastno obirajo to kost du-
najski židje in socialni demokratje, veseleč
se morebitnega dejanjskega razpore, ki bi
bil seveda v največjo korist tema dvema
strankama. No, tej govorici je dr. Lueger
včeraj storil konec s popravkom v dunajski
židinj, v katerem izjavlja, da ni nikakega
razpore. Posebno se pa naglašja, da se Kun-
schak ni sprl z vodstvom. — Upajmo, da
je res tako in da židovski in socialnodemo-
kraški vodje ne bodo želi na račun krščan-
skih socialcev. Sicer pa tudi ni misliti, da
bi bilo vodstvo toliko nevhvalno napram
Wedralu, akoravno ima češko ime, da bi
mu odvzelo zagotovljen mandat v okraju, ki
ga je sam organizoval in pridobil kršč.-so-
cijalni stranki, in bi potisnilo Liechtensteina
v eminentno delavski okraj, ko vendar lahko
prodre v drugem okraju.

**Razpust češkega polit. društva na
Dunaju.** Vlada je, kot smo že omenili,
razpustila prvo češko politično društvo na
Dunaju. Društvo je bilo ustanovljeno v letu
1885. Razpust se utemeljuje s tem, ker se
je na društvenih shodih pojavljala agitacija,
ki je merila bolj na mejsebojni boj nego na
spravo med dunajskimi narodnostmi. Govor-
nika dr. Živny in Stribeny sta na shodih
hujkala Čehe na boj proti drugi narodnosti.
Konečno so bili za razpust merodajni še ne-
kateri drugi prestopki. — Razpuščeno društvo
je bilo politično, in vendar se mu šteje v
zlo, da je vodilo boj proti nasprotnikom du-
najskih Čehov.

Avstrijec o kitajskih razmerah
Neki avstrijski državnik, ki je dalje časa
bival na kitajskih tleh in je, kakor pravi,
prav dobro poučen o ondostnih razmerah,
priobčuje v »N. Fr. Presse« nastopno po-
jasnilo z ozirom na razmerje med cesarico
in bokserji: Ako takozvani poznavalci Kine
trdijo, da je cesarica nedolžna pri vsem gi-
banju bokserjev proti tujcem, je to dokaz,
da ti možje ne poznajo kitajskih razmer.
Nedvomno je namreč dokazano, da je ravno
cesarica - vdova že tedaj, ko je bilo umor-
jenih nebroj misijonarjev, razdelila med bok-
serji velike svote denarja, odlikovala vse re-
akcijske mandarine in poskusila vse, da
bi pomorila belokožnike. Zločin bi bil
proti varnosti Evropejcev v Kini, zločin proti
trgovini v celi Vzhodni Aziji, ako velesile
ne zahtevajo eksemplaričnega kaznovanja
vseh krivcev. Kitajci bi nikdar ne znali
vredno ceniti milostnega postopanja; sma-
trali bi je le za slabost in nejedinstvo med
velesilami, in konečni uspeh bi bil, da bi
se pričelo takoj z novimi pripravami, ki bi
imele v gotovi dobi za Kitajce morda še
več uspeha. Kitajski general Li-Ping-Hen,
ki je na vseh svojih potih moril Evropejce,
znani vodja princ Tuan, famozni Tungfuh-
sian, ki je zapovedal bombardirati poslani-
štva, vsi morajo biti eksemplarično kazno-
vani, in evropejske čete naj nikar prej ne
ostavijo Pekina, dokler cesarska palača ne
izroči vseh kolovodij, da se javno obglavijo.
Le na ta način je mogoče zagotoviti v Kini
trajni mir. Kdor je spoznal nečuvne bestial-
nosti kitajskih bokserjev in cesarskih čet,
kdor je videl nečloveško pohabljen trupla
evropskih vojakov, da celo otrok in žena,
ta bo umel, da je tu umestna le največja
odločnost. — Brezobzirno kaznovanje vseh
arzenalov in trdnjav, brezpogojna prepoved
uvoza orožja, otvoritev cele dežele trgovini,
mejnarodna kontrola o dohodkih Kine, vse
to morajo biti prvi koraki, ki naj jih stori
Evropa, da se primerno maščuje nad
Kitajci.

Nasvet grofa Harracha je vzbudil
v Čehih precejšnjo pozornost, akoravno ma-
lokdo veruje, da bi se uresničil v bližnji
bodočnosti in v sedanjih razmerah. Tudi
Poljaki so se jeli resno pečati s tem vpra-
šanjem in »Glas Naroda« pozdravlja Har-
rachov predlog, piše: Ta program je že
radi tega velike važnosti, ker se je prvič
v volitveni dobi sprožila misel glede revizije

ustave, in sicer ne potem oktroj, namreč v
smislu obstoječih zakonov. Vendar pa mo-
ramo dvomiti, bo li ta pot vodila do cilja,
v vsakem slučaju pa z veseljem konstatu-
jemo, da je izšla ta ideja, ki se splošno
označuje že dalj časa kot jedini izhod iz
sedanjih zmešnjav, od vplivne osebe, ki tako
blizu stoji cesarskemu dvoru. Videli bomo,
pravi list konečno, se li uresničijo ti lepi in
plemeniti načrti, in ali jih ne bo onemo-
gočil ravno oni narod, ki reklamuje zase
monopol avstrijskega patriotizma, namreč
Nemci. — To se bržkone tudi res zgodi,
kakor kažejo dosedanje izkušnje.

Dopisi.

Iz Rima, 30. septembra. Kje pa Kranjca
ali Slovence ni? V torek dopoldne sem od-
rinil od doma proti Trebižu, v sredo sem
bil v Padovi, v četrtek v Bologni, v petek
v Loretu in v soboto zjutraj ob 1/8. uri po
deseturni vožnji v Rimu. Ko se umijem in
očedim, grem v »Animo« k rektorju msgr.
Nagel-nu, kateremu se predstavim ter ga
poprosim za potrebna priporočila. Gospod
me je prav prijazno sprejel ter dostavil:
»Danes bo sicer neka avdijenca, a se je vi
ne morete udeležiti, ker nimate pravice —
tessera.« Na moj odgovor, da jo imam, mi
pravi, da ne bo veljala, ker ni iste barve.
Dal mi je pa vstopnico za drugi dan, nedeljo
dopoldne, ko bo sv. Anton iz reda sv. Fi-
lipa Nerija za svetnika proglašen; »papeža
boste že videli.« je se dostavil. Zahvalim se
mu in grem v cerkev, ker je bil sveti Mi-
hael in v Rimu zapovedan praznik. Po do-
končani sveti maši grem nemudoma proti
cerkvi sv. Petra, kakor se tudi spodobi, da
se pri svetih vratih pričnejo molitve svetega
leta. Prišedši tje, vidim razne romarje, seve
nepoznane, ki hitijo v cerkev. Mislil sem
si: Fant, prekrižaj se, korajža velja, pravica
je naposled pisana, naj bo pisana na rume-
nem ali sivem papirju. Vstopim se med
druge romarje. Ko pridem do pregledovavca
vstopnic, me vpraša: »Ha la tessera?« Od-
govorim mu »si« ter sežem v žep po njo;
a on ne čaka, da bi mu jo pokazal, kar
reče: »La passa!«

In šel sem v cerkev z veseljem srcem,
da se mi je prva dobro obnesla. Vstopil sem
na tak kraj, da sem sv. očeta prav dobro
videl, komaj dva metra sem bil od njega, ko
so jih mimo dvakrat nesli na rudečem, z
zlatimi robovi prepreženem naslonjaču. Kak-
šen pa so, vpraša radovednež? Starček, a
krepak, bistrih oči, smehljajočega, vsem do-
bro hotečega, bledega, suhega obraza; jaz
bi rekel svetnik. Ako ima svet še kaj takih
mož, naj jih z imenom pove! Z levico dr-
žeč bel robc se držijo na lahko naslonjača,
z desnico delijo na obe dve strani blagoslov,
ne da bi se jim kaj tresla.

Avdijenca je trajala od 12. do 1/1. ure.
Bilo je več tisoč romarjev iz Francoske,
Španske, Švice, Laške in Nemške, ne vem
iz katere dežele še. Jaz, kolikor vem, sem
bil edini Slovenec med njimi. Eden nem-
ških duhovnikov zapazi v moji roki Vaalov
»Rompilger« ter hitro vpraša: »Sind sie auch
ein Deutscher?« Jaz pravim: »Oesterreicher!«
»Also Wiener?« oni dostavi. Naj pa Dunaj-
čan bom, si mislim, saj nič ne stane ta na-
slov, akoravno Dunaja še nikoli videl nisem.

Danes v nedeljo, »beatificazione di san
Antonio«, je bilo treba zopet pohiteti v cer-
kev sv. Petra. Prišel sem okoli 9. ure. Prez-
biterij in kupola sta bila električno razsvit-
ljena, na tisoče in tisoče lučic, okna zagr-
njena, okrog podobe novega svetnika zvez-
dice iz lučic v dveh vrstah, od apsida so
viseli vencji, iz lučic sestavljeni — zares oča-
rujoča krasota!

Ob 10. uri pride 16 kardinalov s škofi
in prelati po cerkvi v prezbiterij. Najprej
eden duhovnikov prebere vsa pisma, na to
so zapeli »Te Deum«, odkrili krasno sliko
novega svetnika in vsi zvonovi so zapeli. Na
to je bila pontifikalna maša, katero je daro-
val eden izmed kardinalov.

Popoldne smo prišli z vstopnicami. Jaz
sem si mislil, da bo popoldne manj ljudij,
a zelo sem se motil. Vstop je bil napove-
dan ob polu štirih, a jaz pridem ob treh, in
že na tisoče ljudij. A še vedno prihajajo peš
in v kočijah. Papeževa straža je v paradi,
s puškami in sulicami. Ob 5. uri vsa vrata
zapro in na to prinesejo svetega očeta z
mnogim spremstvom kardinalov, škofov, pre-

latov, dostojanstvenikov itd. Na vstopnicah
je bilo sicer zapisano, naj se opusti vsaktero
glasno pozdravljanje svetega očeta, a kdo bo
toliki množici usta mašil! Kakor hitro so se
prikazali sveti oče, že zagrmí: »Evviva il
papa!« (živio sveti oče), in odmev se razširja
po cerkvi, kakor valovi na morju. Koliko
nas je bilo, ne vem povedati, samo toliko
rečem: cerkev je bila polna. V taki gnječi
in vročini še nisem bil kmalu. Kolika je
cerkev sv. Petra, naj si bravec sam naredi
sodbo, ako mu povem, da sem bil nekako
v sredi cerkve; pri velikem oltarju je bilo
slovesno opravilo, pri svetih vratih so pa
romarji litanije peli, a niso eden drugega nič
motili.

Kaj pa Lahi? Moram pripoznati, da ni-
sem slišal še od nikogar žal besede, odkar
sem na romanju, niti ne posmehovanja,
samo nadležni so; radi bi videli, da bi se
vsak romar s štirimi konji vozil in po pro-
dajalnicah vse pokupil.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 5. oktobra.

Zaupni shod v Mariboru. Piše se
nam: Danes dne 4. t. m. je bil v maribor-
skem »Narodnem domu« jako dobro obiskan
zaupni shod. Po daljših debatah so se po-
stavili kandidati za kmetske občine Maribor-
Sl. Bistrica Sl. Gradec g. dež. odbornik prof.
Robič, za V. kurijo Maribor-Deutschlandsberg
kmet Mlakar iz Laporja pri Sl. Bistrici, za
mestno skupino Maribor Ptuj g. dr. Pipuš,
odvetnik v Mariboru. V V. kuriji Slovenci
nočejo več voliti s konservativnimi Nemci,
posebno ker so vzeli v svoj program nem-
ščino kot posredovalni jezik v avstrijski dr-
žavi. Kandidatom se je priporočalo odločno
nastopanje v državnem zboru, nadalje da
naj iščejo zveze z drugimi jugoslovanskimi
poslanci in naj imajo vedno pred očmi za-
htevo štajerskih Slovencev: »Proč od Gradca!«
Zborovanje je trajalo blizu tri ure.

**Sodnijsko priznano, da je »Slov.
Narod« slab list!** Kar je bilo že splošno
zdavna znano, je sedaj tudi sodnijsko potr-
jeno, da je »Slov. Narod« slab list. »Do-
moljub« z dne 5. aprila letos je prinesel
dopis iz Črnega Vrha, ki se je obračal proti
dvema »možicema« v navedeni občini. Neki
Ivan Lampe je trdil, da je on jeden teh
možicev, in je odgovornega urednika g. Ra-
kovca tožil. Ta se je zagovarjal, da prvič
dopisa ni čital, predno je prišel v tisek, in
drugič, da v dopisu ni imenovana nobena
določena oseba. Toda prvi sodnik je spoznal,
da se dopis obrača proti Lampetu, in sicer
radi tega, ker je bilo tam rečeno, da tista
dva možica pišeta v slabe liste — o
Ivanu Lampetu pa je v cellem Črnem Vrhu
znano, da on dopisuje v »Slov. Narod«!
Obsodil je toraj g. Rakovca radi zanemar-
jenja dolžne paznosti na 50 K globe. De-
želna sodnija je pa pri včerajšnji obravnavi
to ralsodbo v polnem obsegu iz istih raz-
logov potrdila. Toraj je od okrajne in
deželne sodnije, od neklerikalnih sodnikov
pravomočno razsojeno, da je »Slov.
Narod« slab list. — Čestitamo! Saj je
bil pa zbog tega tudi dr. Tavčar pri vče-
rajšnji razpravi sila nervozen in ni
vedel, nad kom bi se znosil. No, dr. Tavčar
se bode moral še marsičesar navaditi!

**»Narod« in g. Rubelli pl. Sturm-
fest.** »Slov. Narod« se je zopet korenito
blamiral. Gospodje okolu njega se vtikajo
v vse stvari, ne da bi se prej poučili o
stvarih. Iz »Narodne tiskarne« hočejo ko-
mandirati in nastavljeni uradnike v naši de-
želi ter zahtevajo od uradnikov, da bi na-
stopali tako, kakor bi diktiral šefredakter
»Slovenskega Naroda«. — Po tem programu
je »Slov. Narod« napadel v torek najnovej-
šega radovljiškega okrajnega glavarja. Naj-
bolj je »Narodu« g. okrajni glavar na poti,
ker je tirolski aristokrat — gospod z Viso-
kega namreč še ni postal domač aristokrat.
Očita mu, da je bil »bržčas v ministerstvu
neporaben uradnik«, da ne razume našega
jezika in da ne pozna prav nič — kranj-
skih razmer, in izraža dvom, ako bode g.
Rubelli spoštoval ravnopravnost v naši slo-
venski deželi. »Narodov« napad je povsem
prozoren, a dobil je odgovor v — radikalni
tržaski »Edinosti«. Včeraj zvečer v Trstu iz-
šla »Edinost« piše: Vendar ne moremo dru-
gače, nego da podamo nekoliko korekture

članku »Slovenskega Naroda«, ker pred mo-
žem, za katerega gre v tem konkretnem
slučaju, ne treba varovati ravno kar označe-
nega načela — ker karakteristika, ki velja
navadno o uradnikih tujcih, ne odgovarja
mišljenju, čustvovanju in — minolosti go-
spoda Rubellija pl. Sturmesta. Mi poznamo
tega gospoda iz časa njegovega službo-
vanja v Istri. Mož je to, ki si je pridobil
spoštovanje vseh poštenomislečnih.
Oče mu je bil uradnik v nekdanji vojaški
Granici. Gospod Rubelli ima hrva-
ski jezik v polni oblasti v besedi
in pismu. Mož je bil vsikdar pravičen,
resen uradnik. A kar je glavno: ob vsaki
prilici se je kazal prijatelja našega naroda.
In to pomenja nekaj ob razmerah, kakoršne
so v Istri, kjer se mržnja proti našemu na-
rodu zlasti političnemu uradniku šteje v ve-
liko zaslug, kjer je praktično izvajanje te
mržnje čisto leščica, po kateri uradnik —
leze kvišku!! Mi bi lahko naveli drastičnih
dokazov, ali ne storimo tega, ker se bojimo,
da bi moža — kompromitirali pred njega
višimi! Možu se je tudi dogodila krivica,
ko so ga prezrli in so mesto njega znanega
Lasciaca imenovali okrajnim glavarjem! Če
so ga imenovali sedaj, je s tem le poprav-
ljena storjena krivica. In radikalna tržaška
»Edinost« končno takega moža niti Kranj-
cem ne privošči, nego želi, da bil bil ime-
novan za Primorsko. — Kakor se vidi, je
»Narod« vzel blamažo v zakup.

**Proslava sedemdesetletnice roj-
stva cesarja Franca Jožefa I. v Kranju.**
Ministerstvo za uk in bogočastje je izdalo
nedavno ukaz, da šole primerno proslave
sedemdesetletnico cesarjevega rojstva v 4.
dan oktobra t. l., ker se o počitnicah to ni
moglo storiti. C. kr. cesarja Franca Jožefa
državna gimnazija v Kranju je to velevažno
sedemdesetletnico praznovala na prav pri-
meren način sinoči ob 1/6. uri. Vspored,
slavnosti, ki se je razvijal po kratkem na-
govoru g. ravnatelja in odpeti cesarski pesmi,
je bil kaj raznovrsten; najbolj so se odli-
kovali pevci, ki so peli nekatere jako težke
skladbe, a vseskozi točno, rekli bi, dovr-
šeno. Mešanega zbora »Mladi mornar«, ki je
najbolj ugajal, bi bil g. skladatelj prof. A.
Foerster gotovo sam vesel; srbske narodne
(skl. St. Mokranac) so morali ponavljati;
poleg teh sta bila na vspredu še lepa moška
zbora: »Na moru« (skl. Dav. Jenko) in »Na
planine« (skl. P. Hugolin Sattner). Dirigent
Čenčič VIII. se je mnogo trudil in zasluži po-
hvalo. Dalje smo čuli tercet za klavir, gosli in
piščal, skl. E. Braga, koračnico za klavir (skl.
Kral) ter pet citrašev (skl. Jul. Neukirchner).
Igranje je bilo precizno. Dve deklamaciji
(slovenska in nemška) sta proslavljali cesarja
Franc Jožefa I. in Habsburžane; končno smo
imeli še nekoliko dramatičnega užitka: iz
Körnerjeve žaloi gre »Zrinjski« so se pred-
stavljali namreč prizori 6., 7., 8., 9. in 10.
iz III. čina ter 1., 2., 3., 7. in 8. (deloma)
iz V. čina. Igralci (sedem osmošolcev) so
dosti dobro umeli svoje vloge: Zvestoba do
avstrijske cesarske hiše je ideja te lepe ža-
loi gre. Odličnega občinstva, katero je gosp.
ravnatelj primerno pozdravil, je bilo zelo
mного, tako da je bila gimn. telovadnica
kjer se je vršila slavnost, za ta večer mnogo
premajhna. Opazili smo gg. okr. glavarja dr.
Mih. Gsettenhoferja, g. dekana Koblarja, žu-
pana Šavnika, bivšega posl. I. Pogačnika,
tovarnarja Gassnerja, duh. svetnika Spendala
in druge. »Dijaska kuhinja«, bo tudi z gmo-
tnim uspehom zadovoljna.

Cesarjeva 70letnica. Iz Idrije se
nam poroča: Lepo je naša c. kr. rudniška
šola proslavila spomin na cesarjevo 70let-
nico. Zjutraj 3. oktobra se je udeležila vsa
mladina pod nadzorstvom učiteljskega sveta
maše. Zvečer ob 1/2. uri pa so učenci in
učenke napravili zanimivo proslavo. Lepo
petje se je vrstilo z deklamacijami in ži-
vimi podobami ob okrašenem cesarjevem
kipu. Predstavljala se je Petzova »Eine Wan-
derung durch die Heimat«. Radi pomanj-
kanja časa, ker se je šola še le pričela,
menda ni bilo možno prirediti slovenskega
prevoda, ustavili pa ste se dve slovenski de-
klamaciji »Popotnik« in »Rudar«. Zlasti po-
slednji je čvrsto nastopil. Tudi prolog v ve-
zani slovenski besedi je vneto govorila vrla
učenka. Slavnost so sklenili s tem, da so se
učenci in učenke pred ovenčanim kipom ce-
sarja poklonili in ob bengaličnem ognju za-

peli cesarsko pesem. Občinstva je bilo od-
ličnega in preprostega obilo.

Iz Kranja se nam poroča: Na pred-
večer jubilejnega dne je bil slavnostni miro-
zov tukajšnjih gasilcev - bakljačev z godbo.
V spremstvu mnogobrojnega občinstva od-
korakajo najprvo k okrajnemu glavarju, ki
se jim zahvali za njih udanostno izjavo, po-
tem gredo k županu in slednjič se zbere
skoro vse mesto pred župnim dvorcem. Ko
zasvirajo tri mične komade, stopi pred na-
čelnika, za našo godbo toli vnetega gospoda
Jakoba Killerja veleč. gosp. dekan Anton
Koblar ter se mu prisrčno zahvali za ova-
cijo in ljudstvo se veselo razide. Pri današ-
nji slavnostni sveti maši je bila cerkev na-
tlačeno polna ljudstva vseh slojev, ki so bili
združeni v goreči molitvi za presvetl. starčak-
jubilarja.

Kandidati se množe. Današnja »Edi-
nost« prihaja z nasvetom z Goriškega (»od
znanega slovenskega rodoljuba«), da mo-
ramo Slovenci mej svojimi državnimi po-
slanci dobiti kakega Vašatega. Tak mož
bi bil Fran Podgornik, in »znan slo-
venski rodoljub« pravi, da ko bi Podgornik
nameraval kandidirati, »bi storil najpleme-
nitejše delo«. Volili naj bi g. Podgornika
na Goriškem. Nam se zdi, da bi poleg g.
Podgornikovega »najplemenitejšega dela«,
nedostajalo le še — volilcev, ki bi ga iz-
volili. — Govori se, da hoče g. dr. Tavčar
na vsak način v državni zbor. Najprvo se
je govorilo, da hoče kandidovati v Ljubljani.
Nato smo čuli glas, da bi mu ugajalo tudi
zastopstvo gorenjskih kmečkih občin. Naj-
novejša vest pa je, da hoče poskušati srečo
v peti kuriji. Konečno pa bode morda iz-
rinil enega svojih somišljenikov v mestnih
skupinah.

Iz Idrije nam piše znanec: Tukaj se
govori, da stopi nadsvetnik Schmidt v pokoj.
Sedaj biva na odpustu. Moža bi bilo škoda,
ker ima nekaj zmisla za socialne potrebe.
Tudi je sam zase vnet za zboljšanje stanja
sebi podložnih — le roke, te ima menda
vezane. Ta preklicani »preliminar«, ki naj
vedno izkazuje več dobička, potrebo pa
vedno manjšo! O štrajku ste zadnjič poro-
čali ter o govoru dekanovem. Pri nas bode
težko prišlo do štrajka, vsaj do novega leta
delavci ne bodo ustavili dela. Saj tudi so-
cialni demokrati le bolj upijejo. In kjer je
veliko gromenja . . . Le eno željo imajo
delavci: Naj se v resnici kaj stori zanje!
Čemu čakati še le 1. 1902? S takim zavla-
čevanjem se begajo najboljši delavci, neza-
dovoljnost pa vzgaja socialne demokrate in
uporne delavce. Na dan torej z zboljšanjem,
pa bo mir! Kar bo po mnenju odločilnih
činiteljev 1. 1902. potrebno, je že sedaj tem-
bolj, da se delavci umiré.

**Izlet tržaških Slovencev v Ljub-
ljano.** Prihodnjo nedeljo mej 1/10. in 10.
uro pridejo tržaški Slovenci s posebnim vla-
kom ogledat si umetniško razstavo. Na ko-
lodvoru jih bode sprejel občinski zastop in
mestna godba, ki jih povede v mesto. Vsi
udeležniki pojdejo na to z raznimi narod-
nimi društvi z zastavami in mestno godbo v
sprevodu pred Narodni dom, kjer bode pri-
pravljenih v čitalniški dvorani nekoliko kre-
pil. Potem se podajo Tržačani v skupinah v
razstavo. Mej ogledovanjem razstave bode
dopoludne svirala meščanska godba pred
Mestnim domom. V razstavo pojde le 50
oseb na jedenkrat. Po obedu bode izlet na
Drenikov vrh. Ob 6. uri zvečer bode v gle-
dališču predstava opere »Zrinjski«, potem bo
sestanelek v Narodnem domu in o polnoči tr-
žaški gostje zopet odpotujejo proti domu.

Umestna beseda. »Slov. Gospodar«
piše o zadnjem »zaupnem« shodu v Celju:
»Pri glasovanju o kandidatu za V. kurijo ni
dobil ne Žičkar ne Hribar nadpolovične ve-
čine, zato je stvar ostala neodločena, in o-
dložili bodo, ali hočejo Žičkarja ali Hri-
barja, nazadnje volilni možje. To
je istinito in resnično poročilo. Neresnično
pa je, da ne rabimo hujšega izraza, kar po-
roča »Domovina«, ki pravi: »Istotako je
predlagan za splošno V. kurijo z veliko
večino Drag. Hribar«. — Dosedanji za-
stopnik splošne skupine je bil g. J. Žičkar.
Vsak mu mora dati spričevalo, da je svojo
nalogo vestno izpolnjeval in da je bil
najmarljivejši spodnještajerski posl.
Zato je več kakor čudno, ako se mu po-
stavlja sedaj, čeprav še Žičkar vzdržuje

svojo kandidaturo, protikandidat.
Tako se dela samo tankaj, kjer prejšnji
kandidat ni izpolnjeval svojih dolžnosti ali
pa kjer protikandidat kandidira na
podlagi drugega programa. V eni in
isti stranki, na enem in istem programu pa
se nikdar ne postavlja protikandidat
možu, ki je bil vedno na svojem mestu.
Zato moramo v imenu politične discipline
protestirati proti temu, kakor se ravna
sedaj z Žičkarjem. Ta mož pošilja se sedaj
na politično bernjo iz ene kurije v
drugo kurijo, iz enega volilnega okraja v
drug volilni okraj. Kakor se hoče sedaj rav-
nati z Žičkarjem, tako se lahko ravna z
otroki, ne pa z možem, ki je vedno in
resno požrtovalno izvrševal svojo nalogo.
Če se bo začelo tako ravnati, kdo bo hotel
potem med nami še delati? Tudi politika
ima svojo moralo in tudi tej se je treba
ukloniti! Prepričani smo, da so naši sloven-
ski voditelji in volilni možje z nami istega
mnenja in da bodo delali na to, da se v V.
skupini zopet izvoli poslancem Jos. Žičkar.

Osebnosti G. dr. Tuma iz Go-
rice je za mesec dni vstopil v pisarno g.
dr. Rybača v Trstu, da dopolni prakso.
Svojo pisarno otvori v novembru. — Uči-
teljski kandidat I. Štrukelj je kot začasni
učitelj nameščen na Preloki.

**Osuševanje ribniških in kočevskih
kotlin** je večinoma dovršeno. Kolavdacija
se bode vršila od 21. do 24. novembra. Po-
ljedelsko ministerstvo bo zastopal ministerski
svetnik A. Rosipal. — Čas bi že bil, da se
prične z uravnavo Pivke in osuševanjem
planinske doline.

Nove orglje z dvema manualoma in
15 pevajočimi izpremeni so dobili v Štangi
nad Litijo. Dispozicijo je pregledal in po-
pravil veleč. g. prof. Jos. Smrekar, načrt je
narisal g. Jebračin, omaro izdelal g. Dovgan
v Dravljah, zlate okraske in dva angela je
prav čedno napravil g. A. Götzl, orglje pa
je izdelal g. K. Kriegl v Ljubljani. Vse delo
je solidno.

Iz Planine. Prihodnjo sredo 10. t. m.
z jutranjim poštним vlakom odide naša Ma-
rijina družba proti Reki, obiskat slav. božjo
pot, slovansko Loreto, na Trsat. Prihod v
Reko opoludne. Zvečer slovesne litanije,
drugo jutro sv. maša in pridiga g. župnika
Iv. Podboja. Kdor se hoče pridružiti, — ra-
dostno sprejet!

Uboj. Janez Gregorič, 16letni mladenič
iz Brezovegadol pri Ambrusu je pri pono-
čevanju v Višnjah udaril s polenom 20let-
nega zidarja iz Podpeči župnije dobropoljske
po glavi. Ponesrečeni je umrl drugi dan
30. sept. vsled rane. Ubijalec se je sam na-
znanil drugi dan sodnji v Žužemberku. Vse
te nesreče je krivo žganje.

Ljubljanske novice. Zlat prstan
ukral je v gostilni Franc Kramarja na Do-
lenjski cesti št. 5 Rudolf Sadarju iz Velike
Pece neznan tat. — Z gugalnice padla
je včeraj v ljubljanskem »Pratru« delavka
Marija Porčič. Vpila je, naj se gugalnica
ustavi, ker jo je prišla epileptika. Ker se
gugalnica ni ustavila, pala je delavka iz nje
ter se nevarno pobila. Prepeljali so jo z re-
šilnim vozom v bolnico. Doma je ponesre-
čena iz Tolmina. — Korajžo si je včeraj
hotel napiti, predno gre v vojake, Juraj Re-
žek. Napil se ga je tako, da je obležal na
Francovem nabrežju, od koder so ga spravi-
lili v varno zavetje mestnega magistrata.

Na progi zaspal je na kolodvoru
južne železnice v Trstu 18letni voznik Fran
Job. Delavci niso zapazili spečega ter so za-
čeli premikati vozove. Jeden voz je prišel
tako blizu spečega, da je že jedna noga
prišla pod kolo. Job je pričel kričati. Posre-
čilo se je vozove ustaviti. Hudo poškodo-
vanega zaspanca so prenesli v bolnico.

Dobro pašo so imele čebele, kakor
se nam poroča od Kamnika, zadnjih 14 dni
pred dežjem. Ko so ajdo obrale, so pridno
obletavale smreke in jelke. Enako se nam
poroča od Preserja in Plešivice.

Poskušen atentat. Po Goriškem se
govori, da sta dva nevarna anarhista Gettoni
Lodovico v Parizu in neki Castro v Man-
chestru odpotovala proti Avstriji, da bi iz-
vršila atentat na cesarja v Gorici, a da so
ju odgnale varnostne naredbe. Oba sta Ita-
lijana. Pred dohodom cesarja v Gorico so
po Furlaniji polovili nič manj nego 32 sum-
ljivih italijanskih podanikov. Zaprti so jih v

Gradišču ob Soči ter jih pošljejo po odgonu
osrečavat Italijo.

Po celjskem gledališču bodo tudi
letos strašili nemški igralci iz Ljubljane pod
vodstvom ravnatelja Wolfa. Prva predstava
bode 20. t. m.

Socialni demokrati na Koroškem
so postavili svojim kandidatom v peti sku-
pini čevljarskega mojstra Eicha v Beljaku.
Eich kandiduje proti dr. Steinwenderju v
gorenjekoroških mestih. V spodnjekoroških
mestih kandiduje krojač Bierkopf.

Za peto kurijo v Trstu bode baje
od slovenske strani kandidoval za drž. zbor
g. dr. Rybač.

Razpisani ste z rokom do 25. okt.
službi učitelja-vodje na jednorazrednicah v
Radovici in Gribljah. Prošnje je doposlati
okr. šolskemu svetu v Črnomlju.

V goriško bogoslovnico so sprejeti
za goriško nadškofijo sledeči gg.: Grabnar
Jožef s Kranjskega, Lenardič iz Kojškega,
Marolt iz Gorice, Sedej Nikolaj iz Cerknega,
Sok iz Kreda, Stofa iz Ivanjega Gradu,
Švara z Gorjanskega, Tabaj Janez iz Št. An-
draža in Zamar Ciril iz Fojane v Brdih.

V Krški bolnici je bilo meseca sep-
tembra 28 oseb, od katerih jih je 16 ozdra-
velo, eden je umrl.

Obsojen je bil v Avgsburgu rudokop
Martin Bregar iz Hotiča pri Litiji na štiri
leta ječe zaradi poskušene umora.

V Amerike je šlo meseca septembra
iz litijskega okraja šest oseb.

**Nadvojvoda Oton v smrtni ne-
varnosti.** Nadvojvoda Oton bi bil skoro
postal žrtva na lovu. Lovil je divjačino v
Nadvorni, ko je nakrat prišel v bližino —
medveda. Nadvojvoda se je od spremstva
oddaljil, torej mu je bila jedina pomoč nje-
gova puška. Imel je samo jeden strel še v
puški. Nadvojvoda sproži. Težko je nadvoj-
voda ranil medveda, a ne smrtno. Razlju-
čeni medved plane proti nadvojvodi. Že je
čutil nadvojvoda dihanje medvedov, ko zagrmí
skozi grmovje strel ter se medved mrtev
zvrne pred noge nadvojvodi. Nadvojvodov
lovec je prišel na pomoč v pravem času,
sicer bi bil nadvojvoda Oton zdihnil dušo
pod medvedjimi tacami.

Velikanska tatvina v Vatikanu.
Iz Rima se poroča, da so v Vatikanu ne-
znani tatje z železnim drogrom ulomili v neko
železno blagajnico in ukrali iz nje za 360.000
lir vrednostnih papirjev in 3000 lir denarja.
Blagajnica je bila v drugem nadstropju Va-
tikana in jo je upravljal urad za vzdrževanje
papeževih poslopij in za dekoracije sv. Petra
cerkve. Tatovi so morali biti s krajevnimi
razmerami dobro znani. Odnešeni vrednostni
papirji so le taki, ki se glase na vročitelja.
Tatove so že zasledili. Policija je obvestila
banke.

Društva.

(Prešernov večer) prirede pod
pokroviteljstvom preblagorodne gospe Leo-
poldine dr. Schegula novomeške gospodične
s sodelovanjem »Dolenjskega pevskega dru-
štva« in »Glasbene Matice« v korist Preše-
rnovega spominku v Ljubljani dne 7. okto-
bra t. l. v dvorani Narodnega doma v No-
vem mestu. Vspored: 1. Zupančič Oton:
Prešernu. Prolog, govori gđd. Marica Rosina.
2. Živi sliki: Proslavlja Prešerna in Slovo iz
»Krst pri Savici«. 3. Svendsen J.: Romanca.
Violino-solo igra g. *., spremlja na glasov-
viru gospa Pippenbacher. 4. a) Mašek Ka-
milo: Strunam. Mešan zbor s tenor - solo,
solo poje g. Jurij Kozina. b) Bendl Karl: V
črnem lesu. Mešan zbor z bariton - solo in
glasovirjem, solo poje g. dr. Metod Dolenc,
spremlja g. Jurij Kozina. 5. Schumann R.:
Vrt ljubavi. Dvospev za sopran in tenor;
pojeta gđd. Milka Dolenc in g. J. Kozina. 6.
a) Chopin F.: Polonaise op. 26. b) Beetho-
ven L. v.: »Presto agitato« iz sonate op. 27,
igra na glasoviru g. Ign. Hladnik. 7. Mo-
zart W. A.: Overture k operi »Entführung
aus dem Serail«, proizvajala salonski orkester.
8. Igra: »Kdor se poslednji smeje.« Spisal
M. Knauf. — Začetek ob polu 8. uri zve-
čer. — Vstopnina: Sedež prvih dveh vrst
po 2 K, drugi po 1 K 40 h, stoječi 60 h,
dijaki 40 h.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 5. oktobra. Dr. Lueger je
postavljen kandidatom za peto skupino
na Dunaj.

Trident 5. okt. »Alto Adige« piše:
Ako se v zbornici zjedini stara desnica,
pridružio se ji Italijani, da se branijo

proti Nemcem. Sicer pa morajo Italijani na Tirolskem podpirati v boju one narode, ki se bore za svoje pravice (In v Primorju?).

Lino, 5. okt. Kat. ljudska stranka ima posvetovanje 17. t. m. na Dunaju.

Praga, 5. okt. „Radikalni Listi“ javljajo, da dr. Engel ne bode več kandidoval, ker se je vladarju zavezal proti češki obstrukciji.

Praga, 5. okt. Praktični zdravnik Stanislav Novotny se je zastrupil radi slabih premoženjskih razmer.

Krakov, 5. okt. „Czas“ je zadovoljen z odgovorom min. predsednika Körberja južnotirolskim Italijanom, češ. da bi bil potem dež. zbor tirolski le po imenu. (Zaradi Rusinov!)

Lvov, 5. oktobra. Stojalovski izjavlja, da mora vsak državni poslanec njegove stranke v bodoče po volitvi plačati 300 gld. v strankin fond v letnih obrokih po 50 gld. in vsak deželni poslanec 60 gld. in vrhu tega od dijet 10 gld. od 100 gld. Vsak poslanec mora za to podpisati dolžno pismo.

Budimpešta, 5. okt. „Alkotmany“ piše: Imenovanje grofa Albina Czakyja predsednikom zbornice magnatov je vznevoljilo katoliške kroge, ki izgubljajo svoje zaupanje v nepristranost minist. predsednika Szella.

Budimpešta, 5. okt. Uradni list objavlja naredbo, ki prepoveduje izvoz in prevoz orožja in vojnih potrebščin iz Ogerske v Kino.

Bukarešt, 5. okt. Uradni list poroča, da je sklican parlament k izrednemu zasedanju na dan 8. oktobra.

Rim, 5. oktob. Včeraj popoldne je papež v spremstvu kardinalov in 20 škofov vsprejel v cerkvi sv. Petra 20.000 romarjev iz Stuttgarta, Švice, Španije, Argentine in raznih italijanskih pokrajin.

Berolin, 5. okt. V tajni seji je občinski svet sklenil, da letos ne čestita cesarici.

Lipsko, 5. okt. Iz srednjenemških premogarskih krajev je bilo tekom zadnjih šest mesecev izgnanih 128 tujcev, mej njimi 45 avstrijskih Čehov in Poljakov.

Carigrad, 5. okt. Gerenta ruskega generalnega konzulata je v Erzerumu napadlo blizu 100 Kurdiv. Rešilo ga je spremstvo, ki je ubilo dva napadalca, dva pa ranilo. Ruski poslanik Sinowjew zahteva od turške vlade primernih korakov.

Čikago, 5. oktobra. Prišli so na sled zaroti proti Mac Kinleyu. Dva Italijana, ki sta prijatelja Brescija, sta zaprta.

Bloemfontein, 5. oktobra. Dne 29. m. m. se je vršil pri Dewetdorpu boj, v katerem je bil premagan burski oddelek pod Pretorijem.

London, 5. oktobra. Reuter. urad poroča iz Johannesburga 2. t. meseca: Okolica Wittwatersranda še ni prosta Burov. Sovražni oddelki se prikazujejo na raznih krajih in napadajo angleške patrulje. Dne 29. t. mes. sta bila ubita blizu Boskotta dva vojaka. Včeraj je došel prvi vlak z živili.

Vojska na Kitajskem.

Dunaj, 5. okt. Iz Vzhodne Azije poročajo: 2. t. m. so Nemci, Rusi, Angleži, Francozi, Italijani in Japonci v

zvezi z 8 možni avstr. mornarice s kadetom Heiss-em zasedli južno utrdbno mesto Šai-Hai-Kwam. Tudi kolodvor so vzeli Kitajcem. V tem boju je bilo 6 Avstrijcev pod vodstvom kadeta Aichelburga. Pozneje so zasedli oddelki tudi ostale utrdbne.

Berolin, 5. okt. Wolfv urad poroča: Kitajski cesar je dal predložiti zastopnikom velesil dekret z dne 25. sept., v katerem se odreja kaznovanje imenoma navedenih princev in dostojanstvenikov. Z ozirom na to je predložila Nemčija v odgovor naslednje točke: 1. Jeli popoln zaznamek oseb, ki naj se kaznujejo; 2. zadostuje li odmerjena kazen; 3. na kak način naj bi velesile nadzorovale izvršitev kazni. — Zdi se, da se bodo s tem nasvetom strinjale vse velesile.

Novijork, 4. okt. General Chaffe in ruski poveljnik sta grofu Waldersee formalno naznanila, da svoje čete umakneta iz Pekina. Nemci in Angleži neprenehoma pošiljajo čete v Pekin. Pri Paoting Fu bode skoro gotovo prišlo do spopada, ker je ondi mnogo bokserjev.

London, 5. okt. (C. B.) „Times“ poročajo iz Shanghaja: Glasom poročil iz Tientsina je vojake nemške mornarice napadlo 2000 bokserjev. Nemci so napad odbili. Bokserji imajo 400 ubitih, nemške izgube so neznatne.

Shanghai, 5. oktobra. Iz Pekina je došlo več cesarskih odlokov, s katerimi se odstavlja več dosedanjih državnikov in imenujejo nasprotniki bokserjev.

London, 5. oktobra. „Morn. Post“ poroča iz Taku: Iz pokrajine Šantung poročajo, da so Kitajci znova jeli preganjati kristijane.

Washington, 5. oktobra. (C. B.) Francoski poslanik je izročil tajniku Hay nasvete Francije glede rešitve kitajskega vprašanja, ki jih je že odobrila Rusija. Poslali so jih Mac Kinleyu v Ohio.

Zaročenca.

(I promessi sposi.)

Milanska povest iz sedemnajstega veka. — Laški spisal Alessandro Manzoni. prevel I. B.—Č.

(Dalje.)

Naposled gredó mimo „hude noči“. Bravi stojé na pragu, priklanjajo se gospodu in gledajo njegovega spremljevalca in nosilnico. Ne vedó, kaj bi si mislili. Čudno je že bilo, da je zjutraj neznanec popolnoma sam odinil. Tem bolj čuden se jim dozdeva ta povratek. Ali je to plen? Kako ga je ugrabil? In ta tuja nosilnica? Čegava je ta livreja? Gledajo in gledajo, a nihče se ne premakne, ker ta ukaz beró z očij svojega gospoda.

Nato začnó iti v breg; že so na vrhu. Bravi stojé na prostoru pred gradom in pri vratih, umaknejo se in naredé prostor. Neznanec jim namigne, naj se ne premaknejo, spodbode mulo, hiti pred nosilnico, Donu Abbondio in vodniku namigne, naj mu sledita, gre čez prvo, čez drugo dvorišče, gre proti vratom, odpodi hlapca, ki mu hoče pomagati z mule in mu reče: „Tu stoj, da kdo ne pride!“

Potem stopi na tla, priveže mulo naglo k železnemu omrežju, gre k nosilnici, odgrne zagrinjalo in tiho reče: „Tolažite jo! Dopovejte ji, da je svobodna in v rokah prijateljev! Bog Vam vse povrne!“

Potem namigne vodniku, da odpre, približa se donu Abbondio in mu reče veselo,

kot dotedaj še ni bil in sploh ni mogel biti, radosté se dobrega dela, ki bo skoro dovršeno: „Gospod župnik, ne prosim vas odpuščanja radi nepravil, katere morate radi mene prestati. Storitó to za čast Onega, ki vse poplača, in za nedolžno ubožico.“ Potem prime za živinčé, podstavi streme in pomaga donu Abbondio na tla.

Ta obraz, te besede ohrabré župnika, kateremu se iz prsij izvije vzdih, ki je že celo uro iskal izhoda; prikloni se neznancu in mu tiho odgovori: „Kaj vendar mislite? Saj, saj, saj, saj...“ Potem pa skoči z živinčeta, kakor zna in more.

Neznanec priveže tudi to mulo, ukaže vodniku, da naj tu počaka, vzame ključ iz žepa, odpre vrata, vstopi, namigne župniku in ženi in gre z njima po stopnicah, vsi tiho in molčé.

Štiriindvajseto poglavje.

Lucija se je baš vzbudila. Skušala se popolnoma predramiti in zmedene prikazni iz spanja ločiti od resničnih spominov in slik, ki so bile podobne žalostnim prikaznim mrzličnega človeka. Starka se ji približa in ji prisiljeno ponižno reče: „Ah! Ali si spala? Lahko bi spala na postelji; saj sem ti tolikokrat včeraj zvečer povedala.“ Ne pričakujoč odgovora nadaljuje še vedno zbadljivo: „Jej nekoliko! Bodi pametna! Kako si sitna! Moraš jesti! Ko se pozneje vrne, ošteje mene.“

„Ne, ne, jaz hočem iti k svoji materi. Gospod mi je rekel in obljubil. Kje je gospod?“

„Šel je ven; rekel mi je, da se takoj vrne in vse po tvoji volji stori.“

„Tako je rekel? Dobro; jaz pojdem takoj k svoji materi.“ (Dalje prih.)

„Hennebergova svila“

— le pri-tna, ako se dobi direktno od mene — črna, bela in barvena od 45 kr. do 14 gld. 65 kr. meter. Vsakemu franko in carine prosto na dom. Vzorec z obratno pošto. 1 11 11-8

G. Henneberg, tovarne za svilo,
(c. in kr. dvorni založnik) v Curihu.

Umrli so:

3. oktobra. Ivan Hribnik, delavec, 25 let, Martinova cesta 21, je na železnici ponesrečil. — Matevž Keržnik, posestnik, 74 let, Opekarska cesta 10, vsled žledčnega raka.

4. oktobra. Helena Gostinčar, branjevka, 66 let, Poljanska cesta 13, vsled žledčnega raka. — Adela Lindner, uradnika hči, 8 mesecev, Kapitelstele ulice št. 11, rhachitis eelcamp. — Marija Struss, kurjača hči, 12 dni, Jenkove ulice 8, življenjska slabost. — Josip Jancigaj, sprevoznika sin, 5 mesecev, Zalokarjeve ulice 11, črevesni katar.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m, srednji zračni tlak 736.0 mm.

čas opazovanja	stanje barometra v mm.	temperatura po Celziju	vetrovi	nebo	padavina v 24 urah v mm.
4. 9. zveč.	740.8	13.4	sl. sever	oblačno	
5. 7. zjutr.	740.8	12.4	sr. jug.	oblač.	40.7
2. popol.	740.6	17.4	sr. svzh.	jasno	

Srednja večerajšnja temperatura 14.2°, normale 12.3°.

Kolodar
katoliškega tiskovnega društva
v Ljubljani za l. 1901
z jako zanimivo in rabno vsebino, z imenikom učencev za več ko 400 šolarjev, z zapisnikom bolnikov, gospodarskim zapisnikom itd. stane v „Katoliški Bukvarji“ krasno vezan 2 K 30 h, po pošti pošiljan 10 h. več.

Umetnijski zavod
za slikanje na steklo
B. ŠKARDA v Brnu.
Izdeluje zlasti:
cerkvena okna
različne izvršitve.
Ceniki in strokovni svet brezplačno.
Osemkrat odlikovan s prvimi darili

Dunajska borza.

Dne 5. oktobra.			Dne 4. oktobra.		
Skupni državni dolg v notah	97—		20 mark	23.64	
Skupni državni dolg v srebru	96.70		20 frankov (napoleonov)	19.26	
Avstrijska zlatna renta 4%	114.75		Italijanski bankovci	90.40	
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	97.20		C. kr. cekini	11.46	
Ogerska zlatna renta 4%	113.85		Dne 4. oktobra.		
Ogerska krona renta 4%, 200	90.70		3-2% državne srečke l. 1854, 250 gld.	170—	
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	1700—		5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	161—	
Kreditne delnice, 160 gld.	649.50		Državne srečke l. 1864, 100 gld.	195.50	
London vista	242—		4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	93.40	
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj	118.27		Tisne srečke 4%, 100 gld.	—	
			Dunavske vravnjavne srečke 5%	253.50	
			Dunavsko vravnjavno posojilo l. 1878	107—	
			Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	94—	
			Priporitne obveznice državne železnice	318—	
			južne železnice 3%	119.50	
			južne železnice 5%	119.50	
			dolenjskih železnice 4%	99.50	
			Kreditne srečke, 100 gld.	390—	
			4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	347—	
			Avstrijskega rudičnega križa srečke, 10 gld.	42.25	
			Ogerskega	5	20.50
			Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gld.	12.80	
			Rudolfove srečke, 10 gld.	58—	
			Salmove srečke, 40 gld.	170—	
			St. Genois srečke, 40 gld.	195—	
			Waldsteinske srečke, 20 gld.	—	
			Ljubljanske srečke	49	
			Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	273—	
			Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	6030—	
			Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	780—	
			Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	108.50	
			Splošna avstrijska stavbiška družba	146—	
			Montanska družba avstr. plan.	460.25	
			Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	478—	
			Papirnih rubljev 100	255.25	

Nakup in prodaja
rsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanja za izgube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vanko žrebanje.
Kulanična izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba
„MERCUR“
l. Wollzeile 10 in 13, Dunaj, l., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni svetli za doseg kolikor je mogoče vsocega obrestovanja pri popolni varnosti.
naloženih glavnice.